

130 yıllık Bulgaristan'da profesyonel bitki koruma

Автор(и): Растителна защита
Дата: 14.01.2026 Брой: 1/2026

Защити растенията – съхрани живота

Geleneksel olarak, 16 Ocak'ta Plovdiv Tarım Üniversitesi Bitki Koruma ve Agroekoloji Fakültesi, Bitki Koruma Uzmanı Günü'ne ev sahipliği yapar. Bu yıl, Bulgaristan'da organize bitki koruma faaliyetlerinin başlangıcının 130. yıldönümü olması nedeniyle özeldir. Ana misyonu, istikrarsız ve oldukça dinamik bir iklim ve fitosaniter ortam koşullarında bitki türlerinin çeşitliliğini korumak ve muhafaza etmek olan, zorluklarla dolu bir tarih.

"Bitkileri koru - yaşamı muhafaza et" sloganıyla düzenlenecek kutlama, Fakültenin ilk Dekanı – Prof. Dr. Dobri Burov'un adını taşıyan, Plovdiv Tarım Üniversitesi'nin yenilenmiş ve modern donanımlı 7 No'lu Konferans Salonu'nda gerçekleşecek.

Bitki koruma, sürekli iklimsel, ekonomik ve sosyal değişimlerin dinamik ortamında rekabetçi, modern ve sürdürülebilir tarımın gelişimi için kilit bir faktördür. Yıllar içinde işlevleri evrilmiş ve asmada belirli bir zararlı ile mücadele için düzenlenmiş bir çözüm olmaktan çıkıp, giderek iklim değişikliği, biyolojik çeşitlilik kaybı ve en önemlisi, tüm yaşamın temelini oluşturan bitkilerin sağlık durumunu koruma gibi küresel zorluklarla başa çıkma sorumluluğunu üstlenmiştir.

Başlangıçta asma vardı...

Uzak 1884 yılında, Bulgaristan'da bağcılığımızın başına gelmiş en yıkıcı felaket olan filoksera – "asma vebası" – ortaya çıktı. Birkaç yıl içinde Vidin, Lom, Vratsa bölgeleri ve diğerlerindeki bağların büyük bir kısmı yok edildi. Filokseranın batıdan doğuya ve sonra Balkan Dağları boyunca güneye doğru izlediği yol, hastalıklı bağın üzerinde yüksekte tutulan kırmızı kumaş şeritlerle işaretlendi. Bu "cephe" tüm Bulgaristan'ı süpürdü ve 1897'de 1.150.000 dönüm olan bağ alanı 1919'da 434.000 dönüme düştü. Filokseranın ortaya çıkışı acil önlemler alınmasını gerektirdi: Çar Ferdinand'ın 16 Ocak 1896 tarihli Kararnamesi ile "Filoksera Enfeksiyonuna (Asma Vebası) Karşı Tedbirler ve Onun Tarafından Tahrip Edilen Bağların Yeniden Tesisi Hakkında Kanun"un kabulü. İşte tam da bu kanunla ülkemizde bitki zararlılarıyla mücadelenin ve bitki koruma faaliyetlerinin resmi başlangıcı atılmış oldu.

Bulgaristan'da bitki koruma faaliyetlerinin düzenlenmesi

Ülkede bitki koruma faaliyetlerini yasal olarak düzenleyen bir dizi kanun takip etti:

- Tarımsal Üretimin İyileştirilmesi ve İşlenebilir Mülkün Korunması Kanunu – 1925, tarım ürünlerinin ithalatı için karantina önlemlerini düzenler;

- 1930'da bitkileri hastalık ve zararlılardan korumayı düzenleyen ilk bağımsız kanun kabul edildi ve 10.04.1933 tarihli Çar Boris III'ün 21 No'lu Kararnamesi ile 1929 Roma Uluslararası Bitki Koruma Sözleşmesi onaylandı.

Yıllar boyunca, ülkede tüm bitki koruma faaliyetlerini yürütecek merkezi bir yapı bulunmuyordu. 1951 Roma Uluslararası Bitki Koruma Sözleşmesi'nde belirlenen gerekliliklere uygun olarak, 1991'de Büyük Ulusal Meclis Uluslararası Sözleşme'yi onayladı ve bu eylemle uluslararası standartlara uygun bir hizmetin kurulmasını sağladı.

15 Temmuz 1992 tarihli ve 131 No'lu Bakanlar Kurulu Kararnamesi ve aynı yılın 14 Ekim tarihli Tarım ve Gıda Sanayi Bakanı'nın müteakip Emri ile Ulusal Bitki Koruma Servisi (NPPS) kuruldu. 1997 Bitki Koruma Kanunu'nun ve 2001 tarihli ek kanunun kabulü, Hizmeti bitki koruma alanında kontrol ve düzenleyici işlevleri

yerine getiren tek resmi devlet otoritesi olarak teyit etti ve kurumsallaştırdı. AB'nin dış fitosaniter sınırı olarak NPPS, bitki koruma ürünlerinin biyolojik testi ve yetkilendirilmesi, organik tarım, fitosaniter kontrol, Pestisit Kontrol Merkez Laboratuvarı ve zararlı kontrolü için bölgesel laboratuvarlar gibi alanlarda mevzuatı Topluluk mevzuatı ile uyumlaştırmak için çaba sarf etti.

2021'de Bulgaristan Gıda Güvenliği Ajansı (BFSA), Bulgaristan Cumhuriyeti'nde gıda güvenliği ve kalitesi kontrolü için tek otorite olarak kuruldu. Ana işlevi, aşağıdaki alanlarda ulusal ve Avrupa kontrol gerekliliklerine uyulup uyulmadığını izlemektir:

- gıda güvenliği ve kalitesi, gıda takviyeleri ve içecekler;
- veteriner hekimlik ve hayvan refahı;
- bitki koruma ve gübreler;
- fitosaniter kontrol;
- yem kontrolü;
- bitki ve hayvan kökenli hammaddelerin ve ürünlerin sınır kontrolü ve diğerleri.

Bitki sağlığı kavramı olarak bitki korumanın geleceği

Son on yılda, bitki koruma anlayışında derin bir dönüşüme tanık olduk. İstikrarsız ve oldukça dinamik bir iklim ve fitosaniter ortamda yüksek bir bitkisel üretim sağlık durumuna ulaşmak, bitki korumaya farklı bir bakış açısı gerektirir ve odak noktasının sadece kimyasal mücadele döneminden Entegre Zararlı Yönetimi'ne (IPM) kaydırılmasını gerektirir. Bu, zararlı popülasyonlarını ekonomik zarar eşiğinin altında tutmak için kültürel, biyolojik ve kimyasal uygulamalar gibi birden fazla kontrol yönteminin stratejik entegrasyonunu içeren, tarımsal sistemlerde zararlı yönetimine kapsamlı ve çevreye duyarlı bir yaklaşımdır. Sonuç olarak, çevre ve insan sağlığına yönelik riskler en aza indirilir. IPM, özellikle önleyici tedbirlere, izlemeye ve belirlenmiş zarar eşiklerine dayalı karar vermeye özel vurgu yapar.

Tarım arazilerinin azalması, iklim değişikliği, biyolojik çeşitlilik kaybı ve gezegenin kirlenmesi gibi gerçek riskler ve küresel düzeyde yürütülen başarısız iklim politikası, çiftçileri yeni seçimlerle karşı karşıya bırakıyor.

Toprak İzleme Direktifi – Avrupa'da daha sağlıklı ve dayanıklı topraklar için

---

Bitki koruma, tohumun ekildiği toprağın sağlığını, o topraktaki mikroorganizma ve besin kompleksini, ekonomik açıdan önemli hastalık ve zararlılara karşı dayanıklılık veya tolerans da dahil olmak üzere tohumun özelliklerini,

ara ekim, tuzak bitkileri, çiçekli bitki şeritleri, malçlama ve diğerleri gibi yeni tarım uygulamalarının uygulanmasını kapsayan daha geniş bir bitki sağlığı kavramının bileşeni haline geliyor.

Modern bitki koruma, zararlı ve hastalık baskısını yönetmek için uzaktan izleme yöntemlerini, yenilikçi araçları, biyolojik kontrol ajanlarını ve çevreye maksimum özeni mümkün kılan hassas tarımın bir parçasıdır.

Bilim insanları, üniversite eğitimi ve üretici, işleyici ve tüccar sektör örgütleriyle yakın işbirliği içinde çalışan iyi eğitilmiş uzmanların gerekli uzman kapasitesinin geliştirilmesi, ülkemizde bitki korumanın dönüşümünü uygulamada önemli bir adımdır.

Bitki koruma uzmanlarının mesleki bayramı ve Bulgaristan'da 130 yıllık bitki koruma faaliyetlerinin anısına, 16 Ocak 2026'da Plovdiv Tarım Üniversitesi'nde **"Bitkileri koru - yaşamı muhafaza et"** sloganıyla bir kutlama düzenlenecek

aşağıdaki PROGRAM'a göre:

13:00 - 13:30 Kayıt ve kahve

13:30 - 14:00 Resmi açılış ve hoş geldiniz konuşmaları

14:00 - 14:20 "Bulgaristan'da 130 yıllık bitki koruma – kısa tarihsel bir bakış ve güncel eğilimler", Prof. Dr. Olya Karadjova, BFSA Yürütme Kurulu Başkan Yardımcısı

14:20 - 14:40 "Tarımın rekabet gücü ve Bulgar kökenli gıda temini – bitki korumanın rolü", Neli Yordanova, Bulgar Bitki Koruma Endüstrisi Derneği (ARIB) Genel Müdürü

14:40 - 15:00 "Bulgaristan'da 130 yıllık bitki koruma bilimi", Prof. Dr. Rumen Tomov, Sofya Ormancılık Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekanı

15:00 - 15:20 "İnhibitörlü üre – azaltılmış azotlu gübreleme oranları için bir alternatif ve çevre koruma için alternatifsiz", Tatyana Mihaylova, Ekofol AD Yöneticisi ve BARZ üyesi

15:20 - 15:40 "Bitki korumada entegre ve biyolojik yöntemler", Doç. Dr. Yordanka Kartalska, Plovdiv Tarım Üniversitesi Bitki Koruma ve Agroekoloji Fakültesi Dekanı